

Вікторія Мархоцька

студентка 4 курсу Інституту права
Львівського державного університету внутрішніх справ

Господарська діяльність в період дії воєнного стану

Після масштабного вторгнення російської федерації на територію України введення господарської діяльності доволі змінилося і утруднилося.

24 лютого 2022 року Президент України видав указ №64/2022, яким ввів по всій території України воєнний стан [3].

Воєнний стан - це особливий правовий режим, що вводиться в Україні або в окремих її місцевостях у разі збройної агресії чи загрози нападу, небезпеки державній незалежності України, її територіальній цілісності та передбачає надання відповідним органам державної влади, військовому командуванню, військовим адміністраціям та органам місцевого самоврядування повноважень, необхідних для відвернення загрози, відсічі збройної агресії та забезпечення національної безпеки, усунення загрози, відсічі збройної агресії та забезпечення національної безпеки, усунення загрози небезпеки державній незалежності України, її територіальній

цілісності, а також тимчасове, зумовлене загрозою, обмеження конституційних прав і свобод людини і громадянина та прав і законних інтересів юридичних осіб із зазначенням дії цих обмежень [2].

Воєнний стан є особливим правовим режимом, запровадження якого передбачає для суб'єктів господарювання певне тимчасове обмеження прав і законних інтересів. Закон України «Про правовий режим воєнного стану», а саме стаття 15 передбачає такі обмеження, що стосуються суб'єктів господарювання: використання потужностей та трудових ресурсів підприємств, установ, організацій усіх форм власності для потреб оборони, зміна режиму їх роботи, умов праці відповідно до трудового законодавства, а також вилучення майна підприємства для тимчасового використання, необхідного для потреб оборони і т.д. [2].

У період воєнного правовий режим господарської діяльності визначається на основі закону про оборону України, інших законодавчих актів щодо забезпечення обороноздатності держави та законодавства про режим воєнного стану. Це зазначено в ст.417 Господарського кодексу України [1]. У такий період на державу покладається важливе завдання щодо підтримання економіки країни, забезпечення стабільного та ефективного функціонування діяльності суб'єктів господарювання.

Насамперед, потрібно розкрити поняття «господарська діяльність». Достатньо ґрунтовне визначення закріплене в Господарському кодексі України, а саме в ч.1 ст.3: «Під господарською діяльністю у цьому Кодексі розуміється діяльність суб'єктів господарювання у сфері суспільного виробництва, спрямована на виготовлення та реалізацію продукції, виконання робіт чи надання послуг вартісного характеру, що мають цінову визначеність» [1].

Науковці Гайворонський В.М. та Жушман.В.П. вважають, що господарювання означає здійснення економічно значущої діяльності, метою якої є здобуття господарської вигоди, тобто не тільки одержання прибутку, а й задоволення суспільних потреб [7, с.3].

Також законодавче визначення «господарської діяльності» міститься і в Податковому кодексі України (п.14.1.36) «господарська діяльність - це діяльність особи, що пов'язана з виробництвом (виготовленням) та/або реалізацією товарів, виконанням робіт, наданням послуг, спрямована на отримання доходу і проводиться такою особою самостійно та/або через свої відокремлені підрозділи, а також через будь-яку іншу особу, що діє на користь першої особи, зокрема за договорами комісії, доручення та агентськими договорами» [6].

Водночас, дослідник Матвійчук Л.О. зазначає: «Податковий кодекс трактує господарську діяльність виключно як підприємницьку діяльність, оскільки зазначає спрямування такої діяльності на отримання доходу, тому не враховує наявність некомерційної господарської діяльності, яка може здійснюватися і без мети одержання прибутку» [8, с.16].

Аналізуючи вищенаведені дефініції законодавця і науковців щодо поняття «господарської діяльності» можна зробити висновок, що господарська діяльність - це сукупність виробничих, комерційних та управлінських процесів, які здійснюються суб'єктами господарювання з метою виготовлення товарів, виконання робіт або надання послуг,

спрямованих на задоволення економічних і суспільних потреб, як із метою отримання прибутку, так і без неї.

Після введення воєнного стану держава чимало доклала зусиль для підтримання суб'єктів господарювання для їхнього подальшого розвитку в непростий час, зокрема було видано достатньо підзаконних нормативно-правових актів, які відіграли важливе значення при провадженні господарської діяльності. Одним із них була постанова Кабінету Міністрів України від 18 березня 2022 р. № 314 «Деякі питання забезпечення провадження господарської діяльності в умовах воєнного стану», якою було запроваджено спрощену процедуру ведення бізнесу, гарантії для суб'єктів господарювання, що сприяють захисту їхніх прав та законних інтересів під час воєнного стану, фінансову підтримку підприємства, що дозволяє зменшити фінансові ризики і полегшити економічний тягар у складних умовах.

Також після введення воєнного стану була реформована податкова політика, оскільки багато підприємств стикалися зі складнощами, такими як втрата ринків збуту, пошкодження інфраструктури та нестача фінансових ресурсів і щоби збалансувати видатки і податки держава спростила систему оподаткування для суб'єктів господарювання. Відповідно до закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо дії норм на період воєнного стану» це були, зокрема, такі зміни: введено нову ставку єдиного податку в розмірі 2%, яку можна застосовувати добровільно. Скасовано обмеження щодо кількості працівників і видів діяльності, окрім підакцизних товарів, грального бізнесу, обміну валют і видобутку корисних копалин; підвищено ліміт доходу для спрощеної системи оподаткування та сплати єдиного податку до 10 млрд. гривень; встановлено нульову ставку акцизу на паливо; фізичні особи отримали право не сплачувати єдиний соціальний внесок протягом 12 місяців з 1 березня, але цей період не зараховується до страхового стажу; звільнено від сплати ПДВ за товари, знищені під час бойових дій або передані на потреби оборони та інші [5].

Отже, дослідивши здійснення господарської діяльності в період воєнного стану, можна сказати, що вона зазнала певних змін. Держава вжила низку заходів для підтримки економіки та забезпечення стабільного функціонування господарства в умовах війни. Основною метою цих заходів було адаптувати законодавчу та регуляторну базу до нових реалій, забезпечити гнучкість і спрощення ведення бізнесу, а також знизити фінансові ризики для суб'єктів

Література

1. Господарський кодекс України прийнятий 16 січня 2003 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text>
2. Про правовий режим воєнного стану: Закон України від 12.05.2005 №№ 389-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text>
3. Про введення воєнного стану в Україні»: Указ Президента України від 24.02.2022 року №64/2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/64/2022#Text>

4. Деякі питання забезпечення провадження господарської діяльності в умовах воєнного стану: Постанова Кабінету Міністрів України від 18.03.2022р. №314. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/314-2022-%D0%BF#Text>
5. Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо дії норм на період дії воєнного стану: Закон України від 15.03.2022 №2120-20. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2120-20#Text>
6. Податковий кодекс України прийнятий 02.12.2010. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/2755-17>
7. Гайворонський В.М., Жушман В.П. Господарське право України. підручник «Право». 2005. С.382
8. Матвійчук Л. О. Концептуальні підходи до визначення сутності поняття «господарська діяльність підприємства». *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство. 2017. №4. С.14-18
9. Саєнко А.Г. Здійснення господарської діяльності в умовах воєнного стану. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2022.№ 5. С.269-272
10. Чупрін О.О. Особливості господарювання в умовах воєнного часу: законодавство та правозастосовча діяльність. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2023. №2. С.167-169

Юридичний факультет Національного університету
біоресурсів і природокористування України
Інститут права Львівського державного університету
внутрішніх справ
Юридичний факультет Запорізького національного
університету
Юридичний факультет Сумського Національного
аграрного університету
Студентський науковий гурток «Клуб юних теоретиків»

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

учасників

ХVІІІ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО- ПРАКТИЧНОЇ ОНЛАЙН-КОНФЕРЕНЦІЇ «ПРОБЛЕМИ ЮРИДИЧНОЇ НАУКИ ОЧИМА МОЛОДИХ НАУКОВЦІВ»

17 жовтня 2024 р.

м. Київ

УДК: 340:167.1:378.2

**Матеріали XVIII Всеукраїнської науково-практичної онлайн-конференції
«Проблеми юридичної науки очима молодих науковців»**

П.78

**Проблеми юридичної науки очима молодих науковців : зб. наук. пр. XVIII Всеукр.
наук.-практ. онлайн-конф. (м. Київ, 17 жовтня 2024 р.) / Укладачка: Віра Качур. К.,
2024. 420 с.**

У збірнику подані наукові здобутки учасників, що присвячені
проблемам юридичної науки.

Усі матеріали подаються в авторській редакції.

**За зміст наукових матеріалів відповідальність несуть їх автори та
наукові керівники**